

Inventering av damm vid ny rastplats på väg 19 söder om Broby

Vägverket Region Skåne

2005-11-15

Uppdraget

En ny rastplats på väg 19 planeras söder om Broby på fastigheten Östra Göinge Nöbbelöv 4:3. Området ligger vid Helge å och består till största delen av skog och före detta betesmark. I södra delen finns en damm, belägen mellan väg 19 och befintlig stenvalvsbro (se omslagsbild). Då stenvalvsbron har fornminnesstatus och inte får påverkas, planeras en ny infart till rastplatsen att anläggas genom dammen. Naturvårdsingenjörerna AB har fått i uppdrag av Vägverket Region Skåne att inventera bottenfauna samt växtlighet i dammen.

Material och metoder

Inventeringen av bottenfauna utfördes 2005-11-07 genom provtagning med handhåv. Metoden innebar att vattenlevande smådjur genom störning av bottensubstrat och vegetation samlades upp i en håv (diameter ca 16 cm och metallduk med maskstorlek ca 1 mm). Tretton delprov togs från olika delar av dammen (bilaga 1) och behandlades sedan som ett sammelprov. Provmaterialet konserverades i fält med 95 % etanol till en slutkoncentration av ca 70 %. Sortering och artbestämning har utförts under starkt ljus och förstoring (MOTIC preparermikroskop). Syftet med inventeringen var att ge en bild av förekommande arter samt proportionerna mellan olika arter. För bedömning av diversiteten har Shannons diversitetsindex beräknats enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljö kvalitet, rapport 4913.

Växtligheten i vattnet och den vattennära strandkanten i dammen undersöktes 2005-11-07. Förekommande arter noterades och täckningsgraden uppskattades. Syftet var att ge en översiktlig beskrivning av vegetationen då tidpunkten på året var sen och växtligheten delvis nedvissnad.

Resultat och bedömning

Bottenfauna

I dammen hittades 29 olika arter (taxa) av bottendjur. Bland dessa fanns flera olika djurgrupper representerade t ex dagsländor, trollsländor, nattsländor och skalbaggar. Samtliga resultat redovisas i bilaga 2, tabell 1.

Sötvattensgråsugga (*asellus aquaticus*) var den art som förekom i störst antal och utgjorde ca 53 % av det totala individantalet (372 st). Därefter var nattslända (*limnephilus*), fjädermyggor (*chironomidae*), gul dammslända (*cloeon dipterum*) och flickslända (*coenagrionidae*) de vanligast förekommande arterna. Diversitetsindex beräknades till 2,6 vilket innebär en hög diversitet.

Inga riktigt ovanliga arter påträffades. De flesta arterna är mindre känsliga för både försurning och organisk-eutrofierande påverkan. Den dominerande vattengråsuggan är en allmänt förekommande art och lever av vissna blad, multnande växtdelar, as mm och tål kraftigt förorenat vatten.

Växtlighet

Växtligheten i dammen är mycket riklig med förekomst av såväl övervattensväxter som flytbladsväxter. De arter som påträffades vid fältbesök samt uppskattad täckningsgrad redovisas i bilaga 2, tabell 2. Inga sällsynta eller särskilt skyddsvärda arter noterades.

Längs väg 19 vid släntfoten till dammen växer ett smalt band med älggräs. Utanför detta finns ett gungflyområde med kalmus och andra arter bl.a. kråklöver, fackelblomster, kaveldun och enstaka alplantor samt andmat. I den öppna vattenspegeln i dammen förekommer mycket gäddnate och vit näckros. I övergångszonen till strandkanten dominerar starr och fräken (fig 1).

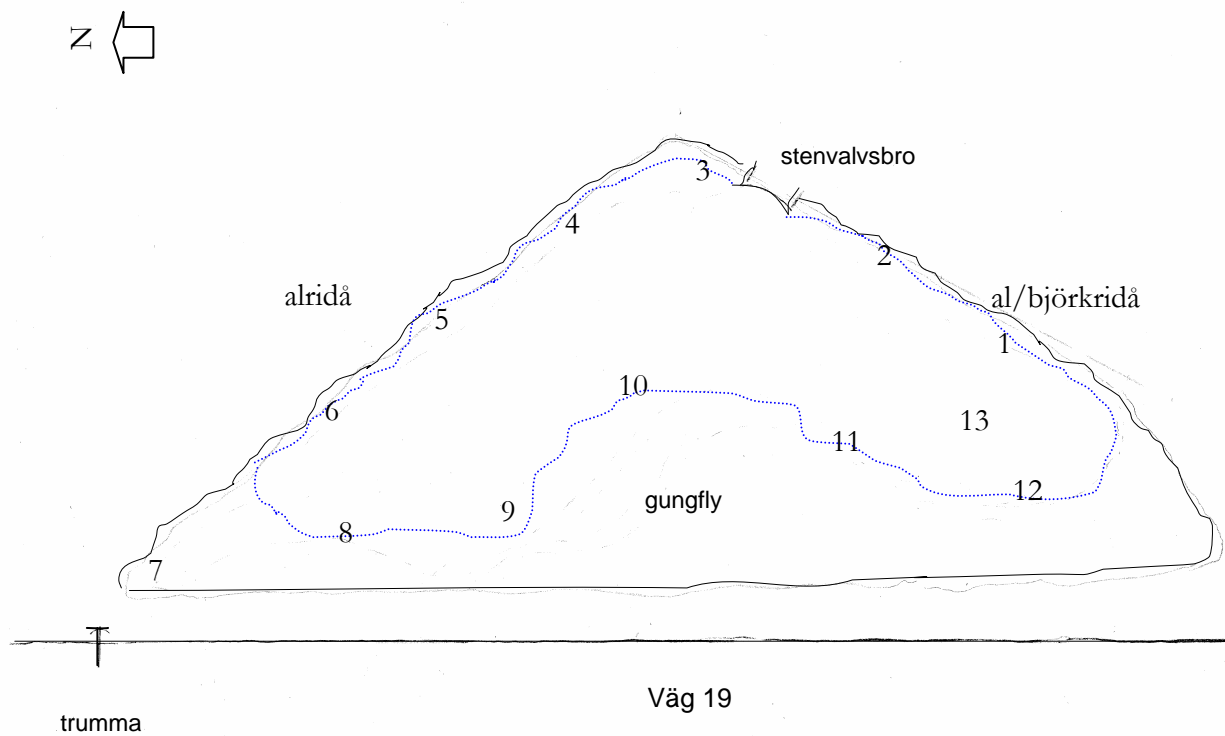

Fig.1. Damm vid planerad rastplats

Den nu undersökta dammen står i förbindelse med ett våtmarksområde väster om väg 19 via en trumma under vägen (fig 2). Området domineras av olika starr- och gräsarter och är under igenväxning. Södra delen av området består av tuvig fuktmark med starr, kråklöver och inslag av älgört och kaveldun och i bottenkiktet mossor. Vid fältbesök noterades inga ovanliga växter.

Fig.2. Våtmarksområde väster om väg 19.

Provplatser för provtagning av bottenfauna i damm vid ny rastplats.

Bilaga 2.

Tabell 1. Bottenfauna I damm vid ny rastplats

		Funktion	pH känslighet	Förorenings känslighet	Antal		
					st	%	
Glattmaskar							
	Oligochaeta	2			5	1.3	
Iglar							
	Glossiphonia complanata	allmän broskigel	3	3	2	1	0.3
Musslor							
	Sphaerium corneum	klotmussla	1	2	2	6	1.6
Snäckor							
	Gyraulus albus	knottig skivsnäcka	4	3	2	3	0.8
	Lymnea peregra	oval dammsnäcka	4			2	0.5
Krätdjur							
	Asellus aquaticus	sötvattensgråsugga	5	1	2	197	53.0
Vattenkvalster							
	Diplodotus despiciens	dampöpökvalster	3			1	0.3
Spindlar							
	Dolomedes fimbriatus	kärrspindel	3			3	0.8
Dagsländor							
	Cloeon dipterum	gul dammslända	4	2	2	25	6.7
	Leptophlebiae		4	1	3	1	0.3
Trollsländor							
	Aeshna cyanea	blågrön mosaikslända	3	3	3	1	0.3
	Libellula quadrimaculata	fyrfläckig trollslända	3	1	4	2	0.5
	Coenagrion pulchellum cf.	blå flickslända	3	2		22	5.9
	Coenagrionidae övriga		3	2	3	1	0.3
Skinbaggar							
	Nepa cinerea	klodyvel	3			2	0.5
	Ranatra linearis	stavlik vattenscorpion	3	3	3	1	0.3
	Callicorixa sp	buksimmare	4			1	0.3
	Notonecta glauca	allmän ryggsimmare	3			1	0.3
Skalbaggar							
	Dytiscus marginalis	gulbrämad dykare	3	1	2	1	0.3
	Ilybius sp	dykare	3	1	1	4	1.1
	Coleoptera övriga		3			1	0.3
Sävsländor							
	Sialis lutaria	allmän sävslända	3	1	2	1	0.3
Nattsländor							
	Neureclipsis bimaculata	ryssjespinnare	1	1	2	8	2.2
	Anabolia sp		5			1	0.3
	Limnephilus spp	diversehusbyggare	5	1	2	41	11.0
	Triaenodes sp		5	1	3	1	0.3
Tvävingar							
	Eloeophila sp		3			4	1.1
	Chironomidae	fjädermyggor	2	1	1	32	8.6
	Culicinae	stickmyggor	1	1		3	0.8
	Individantal					372	100.0
	Artantal					29	

Funktion: 1=filtrerare, 2=detritusätare, 3=rovdjur, 4=skrapare, 5=sönderdelare
 pH-känslighet: 1=tål pH<4,5, 2=tål pH 4,5-4,9, 3=tål pH 5,0-5,4, 4= tål pH 5,5-5,9, 5= tar skada pH<6,0
 föroreningskänslighet: 1= påträffats i höggradigt förorenat vatten, 2=påträffats i vattendrag som bedömts kraftigt jordbrukspåverkat, 3=påträffats i vattendrag måttligt jordbrukspåverkat, 4=påträffats i vattendrag skogsbrukspåverkat

Tabell 2. Växtarter i damm vid ny rastplats.

Andmat	Lemna minor	
Besksöta	Solanum dulcamara	
Fackelblomster	Lythrum salicaria	5%
Fräken	Equisetum sp	20%
Grenrör	Calamagrostis canescens	
Gäddnate	Potamogeton natans	25%
Kalmus	Acorus calamus	20 %
Kaveldun	Typha sp	5 %
Klibbal	Alnus glutinosa	
Kråcklöver	Comarum palustre	5%
Pors	Myrica gale	
Skogssäv	Scirpus sylvaticus	
Starr	Carex ssp	20%
Svalting	Alisma plantago-aquatica	
Svärdslilja	Iris pseudacorus	
Säv	Schoenoplectus lacustris	10%
Vide	Salix sp	
Vit näckros	Nymphaea alba	10%
Älggräs	Filipendula ulmaria	5%